

ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ БУГАРА (1948 – 2009)

13 вересня 2009 р., на 61-му році життя раптово помер відомий український учений, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізіології рослин і біотехнології Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, активний член Українського товариства генетиків і селекціонерів імені М.І. Вавилова.

Народився Олександр Михайлович 27 вересня 1948 р. у інтелігентній сім'ї у м. Сімферополі. Його батько був військовослужбовцем, а мати – економістом. У 1966 р. після закінчення Сімферопольської середньої загальноосвітньої школи № 35 він поступив на біологічний факультет Сімферопольського педагогічного інституту імені М.В. Фрунзе.

Отримавши вищу освіту працював учителем біології у школі в с. Зернове Джанкойського району. У 1972–1973 рр. служив у лавах Радянської Армії на Північному флоті моряком-підводником (м. Североморськ).

Після звільнення з армії у запас працював у Всесоюзному науково-дослідному інституті ефіроолійних культур, у якому пройшов шлях від лаборанта до завідувача лабораторії, а потім і заступника директора інституту з наукової роботи.

Ключовим напрямком наукових досліджень Олександра Михайловича було дослідження генетичних і цитологічних особливостей процесів диференціації спеціалізованих тканин, у тому числі й у культурі *in vitro*. Ці дослідження внесли значний вклад у вирішення проблеми диференціації й морфогенезу рослин, дозволили створити концепцію молекулярних механізмів у становленні спеціалізації тканин, відповідальних за певні синтези.

У 1992 році О.М. Бугара захистив докторську дисертацію на тему: "Клітинна диференціація й експериментальний морфогенез у ефіроолійних рослин". Фундаментальні дослідження, проведені О.М. Бугарою, заклали теоретичні основи клітинної інженерії й знайшли конкретне застосування в створенні нового вихідного матеріалу для селекції, перспективних сортів і гібридів ефіроолійних культур.

З 2002 року професор О.М. Бугара керував кафедрою фізіології рослин і біотехнології Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, організував біотехнологічний центр ТНУ. Наукові проекти Центру були спрямовані на розробку біотехнологічного способу збереження й раціонального використання рідкісних, зникаючих і ендемічних рослин флори Криму, одержання клітинних культур, що містять цінні біологічно активні речовини. Результати наукових досліджень активно впроваджувалися Олександром Михайловичем у навчальний процес. Ним підготовлено низку навчальних посібників зі спецкурсів, лабораторно-практичних занять.

О.М. Бугара – автор понад 250 наукових публікацій і 10 патентів, є співавтором фундаментальної монографії “Ембріологія квіткових рослин. Термінологія, концепції” Санкт-Петербург, 1997р. Із науковими доповідями брав участь у роботі численних міжнародних конгресів, нарад і симпозіумів, у багатьох із них був членом Оргкомітету. Він був головою Кримського відділення Українського товариства фізіологів рослин, редактором журналу “Екосистеми горного Крима” тематичного збірника наукових праць ТНУ імені В.І. Вернадського.

Багатостороння діяльність професора О.М. Бугари є широко відомою у наукових колах і отримала визнання серед спеціалістів біотехнологів, селекціонерів, клітинних біологів, ботаніків. Під керівництвом Олександра Михайловича пройшли аспірантську підготовку 8 чоловік, три захистили кандидатські дисертації. Професор О.М. Бугара був членом трьох спеціалізованих рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій. Йому належать особливі заслуги у виборі наукових напрямків і підготовці фахівців у галузі біотехнології рослин, цитофізіології й сучасних методів селекції.

Він був не тільки видатним ученим, але й прекрасною Людиною великої душі: високоосвіченим, прекрасно знаючим і люблячим літературу, талановитим художником, що залишив після себе прекрасні оригінальні живописні полотна, був чудовим художником-копіїстом. Олександр Михайлович користувався великою повагою не лише серед фахівців, але і усього колективу співробітників і студентів університету. Усі поважали Олександра Михайловича за інтелігентність, високу культуру, делікатність і доброту. Йому вдавалося створювати в очолюваних ним колективах атмосферу доброзичливості й взаєморозуміння, захоплення і самовіддачі своїй професії.

Пам'ять про Олександра Михайловича Бугару – відомого ученого і прекрасну людину – назавжди залишиться в серцях його співробітників, учнів, колег, усіх, хто мав щастя його знати.

*Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів імені М.І. Вавилова
Редколегія журналу “Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів”
Колектив кафедри фізіології рослин і біотехнології Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*